

Budú z veselých slovenských paradajok smutné alebo žiadne?

Slovenskí pestovatelia zeleniny volajú po rýchлом zásahu štátu. Poľnohospodárom, ktorí pestujú zeleninu v skleníkoch a fóliovníkoch, totiž kvôli enormnému zdraženiu cien energií až 15-násobne vzrástli náklady na vykurovanie skleníkov. Aj oni žiadajú preto o zastropovanie cien energií alebo o preplatenie časti zvýšených nákladov formou dotácie.

Tohtoročné extrémne sucho a postupné navyšovanie cien energií významne negatívne ovplyvnilo celú poľnohospodársku výrobu, vrátane produkcie zeleniny a ovocia. Straty sú v dvoch rovinách. Na jednej strane extrémne sucho znížilo úrodu zemiakov a zeleniny pestovanej na pôde. Na strane druhej enormné navýšenie cien elektriny a plynu negatívne ovplyvňuje modernú a vysoko intenzívnu produkciu zeleniny zo zakrytých plôch – teda zo skleníkov a fóliovníkov. Tie treba vyhrievať a zeleninu v nich zavlažovať, aby poskytli úrodu počas celého roka. Enormný nárast cien energií predstavuje až 15-násobné navýšenie tejto nákladovej položky pri pestovaní zeleniny na zakrytých plochách. Pestovatelia sa obávajú, že bez zastropovania cien energií alebo poskytnutia dotácie na zmiernenie nákladov budú musieť znižovať výmery a likvidovať vysoko moderné skleníky a fóliovníky. Ich drahá zelenina sa totiž stane takmer nepredajnou.

„Kilogram zeleniny by bol zaťažený 2 eurami nákladov na energie. Zelenina by tak zdražela viac než dvojnásobne. Ani naši odberatelia a ani spotrebitelia by takýto nárast ceny neboli schopní akceptovať. Ak by sme obmedzili alebo priam zastavili produkciu aspoň v energeticky náročnejších zimných mesiacoch, vypadli by sme z ponuky obchodných reťazcov. Nedokázali by sme totiž dodávať našu zeleninu celoročne a za ceny porovnateľné s dovážanou produkciou, ktorá je v zahraničí významne podporovaná,“ uviedol Zsolt Bindics, podpredseda Zväzu zeleninárov a zemiakarov Slovenska (zväz je členom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory).

Vo fóliovníkoch a skleníkoch sa u nás najviac pestujú paradajky, papriky, uhorky, šaláty a bylinky. Z hľadiska výmery je to zatiaľ malý segment, z hľadiska produkcie je však veľmi významný. Zakrytých plôch máme cca 90 ha s ročnou produkciou okolo 40 miliónov kilogramov paradajok a uhoriek. Navyše ide o ekologický spôsob pestovania, ktorý využíva geotermálnu energiu, biologickú ochranu rastlín (bez pesticídov), recykluje použitú vodu, zanecháva nízku uhlíkovú stopu. Je veľmi moderný a inovatívny – využíva najmodernejšie trendy, technológie a vo vysokej miere robotizáciu.

„Na Slovensku je väčšina rajčiakov a uhoriek produkovaná práve na zakrytých plochách. Bez rýchlej štátnej intervencie hrozí zánik 1 300 pracovných miest. Namiesto kvalitnej slovenskej produkcie, ktorú náš zákazník vyhľadáva, tak budeme ešte viac dovážať cudziu zeleninu. Import sa zvýši o 70 až 100 miliónov euro ročne, aby vedel vykryť nároky spotrebiteľov. Toto si nikto z nás neželá“, dodal Oliver Šiatkovský, predseda zväzu.

Zväz zeleninárov a zemiakarov Slovenska už pred mesiacom listom upozornil na túto situáciu Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Zväz apeluje na prijatie efektívnych opatrení v čo najkratšom čase tak, aby došlo k stabilizácii cien energií na úrovni, ktorá by dovolila udržanie tohto segmentu poľnohospodárskej výroby. Zároveň je pripravený na diskusiu s ministerstvom k tejto problematike.